

faa skulde jeg ikke faa bestemt have insisteret paa at faae lagt mere Sordegods ind under det; men da det har sin største Formue i Sordegods, saa faae jeg ingen Ulykke i, at vi sørgede for, at Universitetet fik mere Sordegods paa denne Maade. Da man fra forskjellige Sider har misforstaaet, hvad jeg har sagt om Afhændelse af Præstegaardsjord, saa maa jeg gjentage, at naar jeg satte dette i Forbindelse med Universitetets økonomiske Forhold, saa var det, fordi adskillige Kirke- og Undervisningsministre allerede vare komne ind paa, at der kun skulde være 3 Ldr. Sarkorn ved hver Præstegaard. Der vilde altsaa nu paa mange Steder være Noget at sælge, og da jeg paa det Bestemteste maa fastholde, at der ikke af Statens Giendom sælges mere af denne Slags, saa ser jeg hellere, at man giver Kirken de Penge, som indvindes ved den bortsolgte Jord, og lægger dem ind under Universitetet ligesom saa mange andre. Universitetet har jo vist, at det kan administrere baade sin Kapitalsformue og sin øvrige Formue ret iifredsstillende, idetmindste bedre, end jeg har set saadanne Midler blive administrerede paa andre Steder. Jeg vil altsaa i Modsetning til, hvad det ærede Medlem fra Langeland yttrede, fastholde, at det bedste Grundlag for saadanne Stiftelsers Doterung er Sordegods, forsaavidt som man har det. Ganske vist kan der være en slet Bestyrelse derfor; det indrømmes, at Noget kan se ud, som om det ligger under den døde Haand; men forsaavidt Landet vil omfatte sine Læreværker — om jeg maa bruge dette Udtryk — baade de høiere, de mellemste og de lavere — med hele den Deltagelse, med al den Kjærlighed, som et Land skulde have overfor den opvoksende Ungdom, vil man ogsaa gjøre dem det saa godt som muligt. Og naar det var at gjøre dem godt at sørge for, at de havde disse Midler til deres Opretholdelse, tror jeg ogsaa, at enhver Mand, der har den rette Indsigt i disse Forhold, ikke vil svække deres Bestaaen ved at konvertere deres Giendom i Penge, da det har vist sig, at Penges Værdi forandrer sig fra den ene til den anden Dag, hvormod Sordegods dog altid til alle verdene Tider vedbliver at have nogenlunde sikker Værdi.

Brix: Den ærede sidste Taler omtalte den store Interesse, som har vist sig ved Behandlingen af denne Sag. Det forekommer mig ikke, den har vist sig saa syndelig. Neppe havde det ærede Medlem, der er en af Forslagsstillerne, talt, før en stor Del af Medlemmerne forlod Salen, og jeg tror, det ganske vist har nogen Berettigelse, og at denne Sag ikke vækker saa stor Interesse, som den under andre Forhold vilde kunne vække. De fleste have dog vist haft en Følelse af, at, hvilken god Mening der end kan være med Forslaget, vil det praktisk ikke føre til syndeligt Resultat. Smidletid er det vel givet, at dette For-

slag vil blive vedtaget. Det er stillet fra to Sider i Salen, som udgjøre absolut Flertal, og altsaa vil en Besejrelse af Forslaget være temmelig frngtesløs, og jeg skal derfor kun indskrænke mig til kortelig at udtale, hvorfor jeg ikke ser mig istand til at stemme for dette Forslag — og jeg tror flere med mig. — Jeg skal først bemærke, at jeg ingenlunde anser den nuværende Tilstand hverken ved Skolevæsenet eller ved Universitetet for en absolut ideal Tilstand. Jeg er sudtændig paa det Rene med, at der kan være Mangler derved, Meget derved at forbedre, og at der kan være mange Ønsker om Forandringer, som ere fuldt berettigede. Men et andet Spørgsmaal er, om den Vej, hvorpaa man søger at rette det, ogsaa vil føre til Resultatet. Hvis man paa dette Stadium havde indskrænket sig til at foreslaa nedsat et Udvalg til at overveie og undersøge, hvilket Resultat den Reform, som i sin Tid, i 1871, blev foretagen, havde medført, og om hvorvidt de Erfaringer, man fra saglyndig Side kunde indhente, havde paavist Mangler derved, enten i selve Loven eller med Hensyn til dens Gjennemførelse, saa havde man haft et bestemt Grundlag, hvorpaa man kunde arbejde, havde haft en vis Kamme, indenfor hvilken Undersøgelsen kunde foregaa, og der var da altsaa ogsaa Udsigt til, at der kunde komme Saadant frem, at man kunde faae de Forandringer, hvormom man kunde blive enig. Men saaledes som det nu foreligger, er det et Forslag paa bar Grund. Skal man tage hele Skolevæsenet med ind under den høiere Undervisning? — det under mig, at man ikke har taget Seminarierne med; thi de høre, som et æret Medlem (Lang) bemærkede, ogsaa til den høiere Undervisning. Naar man altsaa vil overveie Alt, hvad der vil være nødvendigt for et saadant Udvalg at gennemgaa, maa man først have en almindelig Anstuelse om, hvorledes man tænker sig hele Skolevæsenet i alle dets Forgreninger organiseret, og dernæst undersøge, hvorvidt det praktisk kan gennemføres. Men er det ikke en saa uhyre Opgave, at det vist med Rette maa siges at ligge over Thingets Kræfter? Selv om man tog Thingets bedste Medlemmer, og selv om der kom flere til, vilde det være aldeles umuligt, at de kunde løse Opgaven paa en tilfredsstillende Maade, paa en grundig Maade, og saaledes, at de virkelig gennemgik alle disse Forhold, saa at man derpaa kunde bygge en virkelig god Organisation. Jeg tror ikke, at Thinget vil være istand dertil. Dernæst tror jeg heller ikke, at den Tid i Rigsdagssessionsenen, hvor man er optagen af saamange andre Ting, virkelig skulde være tilstrækkelig til, at denne Sag kunde gennemgaaes saa nøiagtig og saaledes, at der kunde være Haab om, at den kunde vinde Tilslutning hos de andre Lovgivningsfaktorer. Naar man ser hen til, hvor lang Tid vi have arbejdet paa Almueskolevæsenet, hvormange forskellige Meninger der er fremkommet der, hvor uhyre vanskeligt det har været at